

PEST, 1859.

5. szám. I. Félév.

FEBRUÁR 3.

Igaz jó mondatok.

VII.

Minden farsangnak megvan a maga böjtje.

Akár mit tartson a világ az élet gyönyörei élvezetének boldogító voltáról; akár mit mondjanak a világfiái azok kielégítő tarkaságáról: mégis igaz marad mindenkor az, a mit az Isten lelke mond, hogy „nincs semmi állandó a nap alatt.”¹⁾ Ezt tapasztalhatni naponkint a közéletben is, látván, hogy nincs itt sem öröm szomorúság nélkül, sem megelégedés bánat nélkül, sem oly boldogság, melyet aggály ne zavarna, bizonytalanság ne nyugtalanítana, többnemű kellemetlenség ne keserítene. Az állhatatlanság kétségtelen jellegét magán hordozza minden az egész természetben. Lám, az ég boltozatán fölűnő két világító nagy test, a nap és a hold, nem mindig, nem is egyformán világítja a föld színét: majd jobban, majd kevésbé, majd semmit sem. Változók az időszakok is az év folyamata alatt. A tavasz megnyitja a természet kebelét, életre hozza a tél fagya által megdermedt növényeket, és mintegy új életet önt még az oktan állatokba is. A tavasz multával beáll az érlelő nyár, mely hevével érettségre hozza azt, mit a tavasz a természetből kifejtett, és életre hozott. A nyarat föl váltja az ősz, mely gyümölcseivel kedveskedve, a természetet is fokankint készít-

geti a pihenő nyugalomra. Mig végre bekövetkezik a tél, a dermedtő hideg tél, mely a növény-országot aléltságbán tartja, s elevenségétől mintegy megfosztani látszik. Mindezek azt bizonyítják, hogy minden változás alá van vetve, és nincs semmi állandó a természetben.

Ezt magunkon is tapasztaljuk. Kicsoda ugyanis az, ki oly állandó jókedvvel dicsekedhetnék, melyet egykor vagy máskor a szomorúság komor fellege el ne komoritana? Kicsoda az, ki élte minden napjaiban állandó erővel és egészséggel dicsekedhetnék, és az élet változatosságait öntapasztalásából is ne tudná? Kellemes a gyermeki kor, mert ebben sok csekélység is nagy örömet készít a gyermeknek. De ez nem soká tart, és követi azt az ifjuság kora, mely ábrándos szokott lenni, és igen sok vigyázalant tévuton vezet s veszedelembé dönt, főleg ha nincs bölcs kalauza, tapasztalt tanácsadója; vagy ha ezekre nem ügyelve, tulajdon esze és eszméje után indul és jár. Ezt föl váltja a férfui kor, mely az érettség kora, s melyet az indulatok mérséklete, a gondolkodás higgadtsága, a tettek megfontolása tesz dicsővé. Mig végre beáll az öregség kora, melyben a test ereje fogyton fogy, a lélek ébersége lankad, és az enyészet perezei közelednek. Mennyi változások ezek az emberre nézve rövid élete lefolyta alatt! Ugyanezt tapasztalják magukon azok is, kik a vélt földi boldogság ölében képzelik magukat, és örömittasan kéjelegnek az élet hiúságainak kedves, de nem mindenkor kellemes párnáján; mert eljő rájuk nézve is az idő és alkalom, midőn nem akarva is megemlé-

¹⁾ Predik. 2, 17.

keznek arról, hogy „minden farsangnak megvan a maga böjtje.“ Valamint t. i. a természetben minden testnek vagyon árnyéka, mely azt követi: úgy a földi jólétnek is, bármily fényben mutatkozzék is az, vannak árnyoldalai, melyek szomorú homályt vetnek arra, és meggyőznek arról, hogy nincs oly boldogság a földön, mely állandóan gyönyörködtetné az embert; és ha vagyon, csak az öntudat jó bizonyágtétele szerezheti meg azt. Micsoda is azon boldogság, melyet a külélet kedvező helyzetében képzelnek s keresnek a világ fiai és leányai? Hiú képzelet, mulékony gyönyör, és oly keserű édesség, melyet midőn megkóstolnak és élvezni kezdenek, édesnek találják ugyan azt; de alig nyelik el, s rövid élvezete alig szűnik meg, oly keserűséget idéz elő, mely borzadalmasan hat egész valójokra, főleg ha a képzelt boldogságot tilos utakon szereztek meg, s tilos módokon élvezték: bizonyosak lehetvén abban, hogy valamint minden farsangnak megvan a maga böjtje, úgy minden oly boldogságot elégtelenség, bánat és lélekgyötrellem fog követni azon mértékben, melyben azt élvezni igyekeztek, az öntudat jó bizonyágtétele levén egyedül az, mely a szívnek oly nyugalmat, és a léleknek oly örömet készít és ad, melyet semmi baleset megzavarni nem képes. Mit használt Salamon királynak kitünő dicsősége, bámulatos gazdagsága, páratlan bölcsesége? kielégíték-e mindezek tökéletesen keble vágyait? megszerzék-e szíve és lelke nyugalmat a kívánt mértékben? Nem; sőt miután mindazokban bőségesen részt vett, melyek a természet ajándékainak tartatnak, nyugtalanul ekkép sohajtott föl szíve mélyéből: „Izrael királya voltam Jerusalemben! Fölmagasztaltam eselekedeteimet, házakat építettem magamnak és szőlőket plántáltam, kerteket csináltam és beültettem azokat mindenféle fákkal, halas-tókat csináltam magamnak, szolgálókat és szolgálókat birtam, sok eselédem volt, esordáim és sok juhnyájam, gyűjtöttem magamnak ezüstöt és aranyat, és fölülhaladtam gazdagsággal mindazokat, kik előttem voltak királyok Jerusalemben; a bölcsesség is, melyet kérésemre megadott az Úr, megmaradt velem. És ime! mindenekben hiuságot láték és lélekgyötrelmet.“²⁾ Csak az öntudat jó bizonyágtételét állította azon „lakodalomnak,“ melyet semmi szomorúság, bánat, veszély meg nem zavar; sőt melyet állandó boldogság, gyönyör és vigasztalás követ.³⁾ És így miben egykor dicsőségét találta, azt hiuságnak és lélekgyötrellemnek nevezte; a miben egykor örömet s gyönyört élvezett, ugyanaz később aggodalmat szerzett neki; a mi egykor kedvesen mulatta, az később elesügesztette, és bevallotta, hogy e föld oly színjátéki hely, hol a nevetés fájdalommal vegyítették, és az örömet végét siralommal foglalja el.⁴⁾ Mit használt az evangéliumi dusnak is, hogy naponkint bibor- és bársonyba öltözött, kedvére lakomázott, s minden gyönyört bő mértékben élvezett, miután mindezeknek az lett vége, hogy meghalván, pokolba temettetett?⁵⁾ És beteljesedett rajta, a mit hasonlóról jövendölt Jób patriarka, mondván: „Midőn mindennel eltelik, szorongatás nehezedik rá, és minden fájdalom megkörnyezi őt,“⁶⁾ s midőn

²⁾ Predik. 1. és 2. r. — ³⁾ Példabesz. 15, 15. — ⁴⁾ Példabesz. 14, 13. — ⁵⁾ Luk. 16, 22. — ⁶⁾ Jób 20, 22.

kénye-kedve szerint „jókban tölti napjait, egy szempillantásban alámegyen poklokra.“⁷⁾

De ma nap is hányszor tapasztalhatni ezen igaz jó mondatnak: „minden farsangnak megvan a maga böjtje“ valósultát? Nézzünk szét a nagy világ tágas piacán; vegyük szemügyre az ott munkálkodó, vagy hasztalanul barangoló, hívalkodva ácsorgó, vagy éppen vétkes tárgyakkal foglalkozó, és a bűnök tengerében mélyedt, megalégedést tetteve mulató világfiat és leányait: és mit ítélhetünk felőlök a tapasztalás nyomán? Azt, a mit a böles is már régen megmondott, t. i. ha az élet kedvező folyama, és a szív vidorsága földeriti is bizonyos időre arezukat, de mulhatlanul bekövetkezik egykor a szív azon fájdalma is, melynek következése a lélek elesüggedése,⁸⁾ melynek nyomasztó sulya alatt fájdalmasan sohajthatják Jób patriarkával: „Sirásra változott az én czitarám, és az én muzsika-szerszámom a sírók szózatára.“⁹⁾ Hányszor tapasztalhatni, hogy a fölfuvalkodott dolyfős kevélyt megalázza, a farkar fősvényt inségre juttatja, a testiesség undok fertőjébe merülteket kínos nyavalyákkal látogatja, a kaján irigyeket a szív nyugtalanásával bűnteti, a mértéketlen torkosokat szegénységre kárhóztatja, a boszuálló haragosokat aggodalmakban epeszti, a jóra restelkedőket, az erkölcsiség iránt egykedvűeket, közömbösöket különféle módon sujtja az Úr; vagy ha ezek külsőleg nem tapasztalhatók is rajtok, de belsőképen ki nem kerülnek az Úr keserű látogatásait, melyeket az öntudat nyugtalanításában bő mértékben éreznek egykor, vagy máskor; és még bővebben fognak érezni beteg ágyukon, mielőtt az igazságos, de engesztelhetlen isteni bíró-ítélőszéke előtt megjelenének. Mily jól eselekesznek tehát azok, kik az élet boldogságát nem a mulékony javak sokaságában, nem a test gyönyöreiben, nem a földi nagyságban helyezik, melyek rövid ideig élvezhetők s gyönyörködtetők, de előbb, vagy utóbb aggodalmat, bánatot, testi és lelki veszélyt okoznak: hanem az öntudat jó bizonyágtételében, mert ezek valamint a sors kedvező állapotában nyugalommal használják az Úr adományait, úgy a balsors vaskarjai közt sem esüggednek el, hanem béketűrésben bírván lelköket, Krisztus Jézus ezen ígéréttel vigasztalják magukat: „Ha könyeztek és sirtok is most, de tudjátok meg, hogy a ti sirástok örömmre fordul, melyet senki el nem vesz tőletek,“¹⁰⁾ tudván, hogy valamint minden farsangnak megvan a maga böjtje, úgy béketűréstöknek is meg lesz bizonyos jutalma.

Vezérle Gáspár.

Kátyolok a nép életéből.

XIX.

Az élő kapufák.

Tudok én egy helyet, közel Tiszához, Dunához;
Se nem pusztá, se nem falu, se nem holmi vár az;
A lakosság egyszerűen úgy hívja, hogy város,
Majsa, Mélkut, Madaras- és Horgással határos.

⁷⁾ Jób. 21, 13. — ⁸⁾ Példabesz. 15, 13. — ⁹⁾ Jób 30, 31. — ¹⁰⁾ János 16, 20-22.

Hát e helyitt (melyet mi is városnak nevezünk),
A mint illő bámulattal az utczákon mennék,
Akadtunk egy három utra néző szögletházra,
És a szögletház elején egy akác-lőczára.

És az akác-lőczán pohos gazda üldögéle :
Tulipántos berbees suba, nagygombu mellénye,
Sípúju ing, rojtos al-mez, csokros nyakkendőzet,
S egy galócza-gomba kalap környékezik ötet.

Környékezik, azaz . . . no már ruházatát értem,
Mely ugyanaz szokott lenni nyáron is, mint télen,
Nem a pénzszék szűkének miatta,
De mivel az ősi szokás magában ugy hagyta!

Töprekodik, báméskodik Moha báty magában,
Szemre-fejre kandikál a háromszög utczában;
Nap keltekor már ott esücsül akáczi lőczáján,
Szeme-esze napestig a mindennapit járván.

Két igen hű barátja van : egyik a h e n y é l é s ,
Másik a hirszomjuhozó kandiságos kémlés;
E gyönyörű két láncszemet egy karika tartja :
Moha bácsi nyeglesége, gőgös akarata.

„Ki vagyok én, mi vagyok én . . . a világ hadd lássa ;
Teheti, kinek száz lánczra rug ki a szántása ;
Eb az inge, eb a hája irigyei, . . . mondom :
Pukkadjon az ellenségem, uraság a dolgom.“ —

„Moha bácsi, Moha bácsi! mit kandikál kelmed ?
Mit lopja a drága időt, nem veszt-e türelmet ?
Moha bácsi csak néz, csak néz ; tán semmit sem gondol,
Vagy talán semmit sem is lát a sok sötét gondtól ?

Dehogy nem lát, dehogy nem lát, többet is, mint kéne,
Mindenre kiterjed az ő hiuz szemefénye ;
Gondol is ő, s talán többet, mint a mennyit kéne ;
Gyönyörűség az élete, ezer eleménye!

Tudja ő mind, mi történik a három utczában :
Ki, avagy be ki mikor lép, ki mily járatában ;
Tudakozó intézetül tekinthetd lőczáját,
Mely sok házi titok fölött vezeti naplóját.

Boldogság-e, bolondság-e az ily meddő élet ?
Itt születik a megszólás s az emberitélet !
Moha bácsi, Moha bácsi ! mozogjon keed kisség,
Megtessed a vére, s talán guta üti itt még! —

Moha bácsi csak ül, csak néz, nem hallgat a szóra ;
A mint pitymalodik, legott kiül a kallóra.
Mégis tán megsokallaná a sok ülést végre ;
De egy bökkenője vagyon, s ez a verseny férgé.

(Folytatatik.)

Nyulassy Antal.

Két hajszál története.

— Beszély. Folytatás. —

Danisztól.

V.

Tömlőczen ülök én,
Reményem meghala ;
Keress föl engemet
Sorsomnak anyyala! —

Szegény Ferencnek Komáromból visszatérte után
Fehérvárott nem volt maradása. Semmi foglalkozása,

életmódja és kilátása nem levén, elhatározá magában
elutazni Egerbe, fölkeresendő édes anyjának bátyját,
ki ott hatalmas gazdag polgár vala, s kinél pártfogást,
sőt talán némi alkalmazást is kinyerni remélt.

Azonban Ferenc nem jól számított. A szűkkeblű
rokon nem Lábán vala, s a bujdosó Jákobot nem zárja
vala atyafiságos keblére. Nem is nyitott számára ma-
radandó hajlékot, hanem inkább gyanus személynek
tartván őt, följelenté. Minek következtében Ferenc fo-
golyvá lön; s mivel csakugyan utlevele nem levén,
magát igazolni nem tudta, további rendelkezésig börtön-
be záraték a megye házában.

Sándorfi ügye rögtön el nem intéztethetvén, há-
rom egész hetet töltött börtönében, a nélkül, hogy a
szabadulásra legkisebb remény mutatkozott volna. De
azért Ferenc nem busult; bizott az Istenben, kinek
már egyszer különös oltalmát tapasztalá. Azonkívül a
megyei szolga, ki Ferencnek ételt naponkint hordott,
s rá fölügyelt, különösen megkedvelé Ferenczet; több-
ször és hosszan beszélgetett foglyával, s nem szünt meg
ő jó reménnyel táplálni, a részvét édes szavaival vi-
gasztalni. A harmadik hét utolsó napján, midőn a szolga
szokása szerint beszélgetne jámbor foglyával, Ferenc
a még egyetlen létező kincsét, édes anyja hajszálát
rejtő arany gyűrűjét forgatva ujjai között, a szolgálhoz
igy szóla:

— Kedves Márton bácsi! nekem háromféle kíván-
ságom volna: először is szeretnék egy kis esinos ima-
könyvet, mely itt e komor magánosságban szívemnek
mulatása, s néha esüggedni kezdő lelkemnek vigassága
lenne; másodsor, szeretnék boldogult édes anyámért,
Katalinért egy sz. misét szolgáltatni, mert már egy éve
lesz halálának, s mind ez óráig hiában várta feledé-
keny fiától a siron is tultható fiui szeretetnek szent adó-
ját; harmadsor, már több éjszakán át mindig szegé-
nyekkel álmodom, kik epedve nyujtják felém üres ke-
zeiket, tehát szeretnék egy néhány garaskát a szegé-
nyeknek is juttatni, mert lássa édes Márton bácsi, ugy
mondja az irás, hogy „az alamizna megszabadít a ha-
láltól.“ De lássa édes Mártonom! nekem mindezekre
pénzem ninesen; hanem itt van, nézze, egy szép arany-
gyűrű! — itt a gyűrűt Márton kezébe rejtve — legyen
ssíves ezt a gyűrűt valakinek eladni, s nekem legelő-
ször is az imakönyvet megszerezni.

— Szivesen! — felelé Márton — az anyókom kü-
lönben is jól ért ilyesekhez, majd megbizom őt vele
mindjárt.

Evvel bezára a börtönajtót Márton, és lépései
elhangzának legnagyobb szívbánatára Ferencnek;
mert csak azután jutott eszébe szegénynek, hogy a gyü-
rüből édes anyja hajszálát ki kellett volna venni. Szom-
morun ült egész estig börtönében a gondatlan káro-
sult; midőn végre Mártonnak szapora lépéseit hallá,
ki a gyűrű árának fejében öt pengő forintot és egy
szép imakönyvet hozott, azon tudósítással, hogy a gyü-
rűt a város legszebb kisasszonya vette meg öt pengő
forintért, az imakönyvet pedig ajándokul küldötte a
szegény fogolynak.

Ferenc elérzékenyült az ismeretlen nő részvétén,
s kiada két váltó forintot édes anyjáért szent misére,
kettőt pedig a szegényeknek alamizsnául. E szent szán-

dék végrehajtását Mártonnak anyókéjára bízván, magára hagyatott: mert Márton dolga után látván, bezárta a börtönt. Ferencz ekkor elővette az imakönyvet, és imádkozék.

Létezik Egerben egy különös alakzatu régi templom, mely hajdan a törököknek szolgált imaházul, s még most is büszkélkedik vékony s magasra fölnyuló törökös tornyával. E torony tetején többé nem ragyog a felhold, hanem megváltásunk szent jele, a Krisztus keresztje győzelmesen mosolyog alá a sietve haladó felhők közül; s az imaház jelenleg a hozzá kapcsolt ó-szerű kolostorral együtt az irgalmasok kegyes szerzetének szolgál lakásul és templomul.

Másnap reggel a gyűrűnek eladása után ezen templomba látjuk bemenni az öreg Mártonnak ajtatos anyókéjét, Gertrudist, ki Ferencz édes anyjáért misét szolgáltatott, imádkozván a boldogult anyáért a maga és a fogoly nevében. Midőn pedig ajtatoság után kijönne a templomból, látott az ajtóban négy szegényt állani, kik naponkint ezen a helyen szokták beszédni a buzgó hivatól filléreiket; e négy szegénynek osztá ki Gertrud is Ferencznek két forintját tíz garasával, s nem feledé mindenik szegénynek mondani e szavakat: „Imádkozatok egy szegény fogolyért!”

Rendkívüli öröm lett a szegények között a meglepő s nem remélő alamizsna miatt. „Az Isten tartsa meg, az Isten áldja meg, az Isten vigasztalja, az Isten szabadítsa meg őtet!” — ezek, és ezekhez hasonló ezer meg ezer áldások hangzottak Gertrudis fülébe, még akkor is, mikor már a templomtól messzire haladott.

Teljesültek Ferenczen ama drága szavak, melyeket egykor az Istennek anyála Cornelius századoshoz intézett, mondván: „a te alamizsnáid fölhatottak az Isten elé emlékezetnek okáért.” Mert azon pillanatban épen, midőn a szegények áldásaikat Ferenczre hintették, élénk ropogással nyitatték föl a börtönajtó, s Ferencz a törvény elé kísérteték kihallgatás végett.

Ferencz bátran és őszintén mindent kivallott. Feltűnő volt előtte vizsgáló birainak kegyes bánásmódja; úgy tetszék Ferencznek, mintha az egész vizsgáló-szék az ő javára és szabadítására működne. Mindenek fölött pedig tetszék neki egy igen szép, fiatal barna ur, ki ügyvédnek lenni látszott; ez úgy tévé mindig Ferencznek a kérdéseket, hogy egyszer mind az okos feleletet is a szájába adta. Még szemével is beszélt, még arczvonásával is azt tükrözé, hogy Ferencznek minél előbb ki kell szabadulnia. A vizsgálás eredménye lön, hogy Ferencz a börtönbe visszakísértessék, a láncz pedig, mely eddig terhelé, kezeiről leoldassék.

(Vége következik.)

Az én nefelejtseim.

Munka után édes a nyugalom. És ha még a nyugalom idején is munkálkodik az ember, az édesnél édesb érzelmek ringatják el nyugalomra. Én, mikor sok munkában kifáradok, hogy édes üdülésem legyen, naplót írok, ünnegetem „az én nefelejtseim”-et, hogy multam emlékeiből iskolát nyissak a jövőnek. És most legfrisebb divat szerint ajánlom magamat a ft. szerkesztőségnek.*)

*) Mi pedig „Nefelejtseim” ajánljuk t. olvasóinknak, de koránsem legfrisebb vagy régibb divatból, hanem mert arra érdemeseknek találjuk. Szerk.

Dédes, oct. 1858. Fölkelt a hajnali szép csillag, a főangyal üdvözli édes harangjával; és én úgy szeretném szívemhez szorítani az Isten fényes szolgáját, s vele együtt mondani az „Ave Mariát,” csak azért, hogy angyal szóljon belőlem. Isten, Isten szól belőlem, én menyasszonyommal beszélgetek: én szépen, kövi rózsá, vagy szikla-györgyike vagy, fogadd ol-táresókom, engedd, hogy szentegyház-kebleden fölmutathassam az Urat! Templomba siettem; mert épen ma hét esztendeje, hogy ezen erős köszalon épült egyháznak szolgája lettem. Hét tél, hét nyár megpróbálja az emberfiát; mint hét próbás adtam hálát az Istennek, hogy a kövi rózsá mellett el nem hervadtam, s hogy a szikla-györgyike mellett sz. Györggyel küzdhettem szentlelkü hétajándék-fegyveremmel a hétféjú sárkány ellen. Most már elmélkednem kellene a lefolyt időről, valljon hét bő, vagy hét szük esztendő volt-e az rám nézve? Igenis, létszeresen bővelkedtem a létszeres szükségben. De megtanultam azt is, hogy legnagyobb szükség a szükség, ha bővelkedni akarunk mindörökre. Hét aratás után gyűjtöttem annyit a csűrbe, a mennyi szükséges vetésre. És ma épen nekem vetnem; ugyan maradj a tére valóm? Vagy magamat is el kell vetnem? Nem, nem; a mit hét esztendőig vetettem, hit- és erénymagot, annak mind most kell gyümölcsözni. . . . Vetés közben odaköszön hozzám egy ismeretlen ismerős, rejtélyesen ejtett szavaiból különös dolgokat sejtettem. Haza jöttünk délre, — én alig tudtam, mi történik velem, oly érzelmek kezdtek hullámozni szívemben, miknek neve csak az égi szótárban keresendő. Nem is beszélék addig semmit, még a vetést el nem végezzük; addig majd magamhoz jövök meglepetésemből. Vetés után átmentem Bánhorvára Tóth Sándor barátomhoz; a bennem meg nem férő örömet vittem hozzá, s ha meg nem osztom is vele egészen felét égi szerencsémnek, juttatok belőle neki egy részt, legyen ő első részese új örökségemnek. . . . Sándor épen imádkozott, és jól imádkozott; mert imádságát szentebb élvezet aligha koronázta valaha, mint most. . . . Sándor! — így kezdém, — te még nem láttál égi örömet a földön; lám én az vagyok! — Boldog embert látás bennem, minőt még nem láttál soha; még csak az sem nyugtalanít, hogy nem vagyok méltó ezen isteni kitüntetésre; hiszen maga az Isten méltatott erre, mi boldogságomat kétszerézi. Ugy-e édes barátom, nagy ömlengés ez? sőt tán áradás is! Oh én szent ámulatban merengek a velem törtéteken. Ismered te ugy-e Gyöngyi Imrét? azt a mindig esinosan öltözött, nagy szakállu, alacsony férfit, ki oly magas lélekkel szokott beszélni a Magasságbeliről, s oly alázatos koldusként jelent meg imittamott, egy kis enyhítő levesre. Talán nálam is találkozott már egy párszor vele, ezelőtt három-négy évvel. Nekem igen feltűnt magaviselete, egészen szokatlan a mai világban; szent kegyelet a szent dolgok iránt nem minden bökörben található. És ő mintha minduntalan az égő esipkebökörhöz közelednék, saruját akarta leoldani, nagyokat, nagyokat sohajtott Romára, hol több évet töltvén, megtöltötte keblét az élő hit malasztáncsáival. Egyszer ebéd közben kihuzott keblétől egy kis éretzárczát, melyben a Krisztus keresztjéből volt egy részeske, hiteles peeséttel s okirattal befoglalva. Mily boldogító gyönyörrel esőkolá még az üdvfa-darabocsát, azt csak ő tudja; mert én a szemlélésben is úgy érzem magamat, mint a ki nyitva látja az egeket. . . . Azután kisebb zsebéből egy szép kis olvasót vett elő, és szintén megcsokolá. „Ez, ugymond, épen azon fa sarjából van, melyből készült a szent kereszt. Ezen olvasó-szemeknek az a szép tulajdonságuk van, hogy annál szebbek, mennél többet imádkozunk rajtuk. És ime bemutatam utitársaimat; azt hittem már, hogy nincs több jó barátom, de Ráfael ide vezetett, s itt feltaláltam keblem viszhangját. . . .”

Oh! fog édes barátom találni még több jó barátot is, mondám én, csak Jézus-Máriát tartsa továbbá is legjobb barátjának. . . . Beszélt azután emberünk sokat bukkott sorsáról, és reményeiről. Én megindult részvétellel hallgattam, annyival inkább, mert egy hontalan honfitársam könyveit láttam szememben. Édes Sándorunk! te tudod, hogy e félig nyílt keblű jámbor más-kor is megjelent nálam, és én mindenkor egészen nyílt szívvel fogadtam; s ez annál inkább hatott rá, mert, mint mondá, néhány barátai megismerni sem akarák a hivatalkeresésben fáradó vándort. Különösen kikelt b. B. . . . ellen, kitől épen nem várt, hogy a sújtottat sújtani fogja, s megvető hidegséggel

lökje el magától azt, ki egykor oly közel volt szívéhez. No de, kebléhez kapott, itt van a legszentebb talizmán, elmondja ez, hogy ember nem csak embert, hanem Istenebert is megtagad. Jézus! téged tagadnának meg, ha nem tűrném békével a barátságból kitagadást. . . . Hiában, ugy van az, míg az aranytollu szerencse-madár szálldos házunk felett, addig csak van jó barát akár mennyi; hanem ha a vészmadár veri el onnan a szerencse-madarat, már akkor maga marad az ember szerencsétlenségével. De azért a szerencsétlenséggel sem mindig szerencsétlen az ember; hiszen épen akkor fordulunk az éghez, mikor a földön semmink sincsen; — mikor már a világon semmit sem találunk, akkor találjuk meg az Istent. Nem, ő nem szerencsétlen; hiszen oly jó ízű imádkozik, mint a szeráf, kinek boldogsága az Ur imáadásában van. Ő szereti az Istent, ki maga a szeretet, kinek szüz gyümölcséből született az üdvösség. Ő látja a mennyország czímerét, mintegy tisztökös keresztet égni a szeretetben, és úgy kigyul szíve, ugy odaolvad az égbe angyalnak. Édes Sándorom! ma harmadszor kerestt meg a most már egészen nyílt keblű barátunk. Hazát keres ő, s ha itt nem talál a földön, az ég befogadja őt polgárának. Az égben egyszer volt pártítás a királyok királya ellen: itt többé nem szenvedély, nem kielégíthetlen vágy, hanem üdv és béke uralkodik. Ide igyekszik, ha túl a tengereken sem talál egyebet, mint a felebaráti szeretet pártítását. Oda viszi ő bonszerelmét is, mit honfitársai kinevettek, hol a legjobb hazafi, Jézus országot és koronát osztogat, — hol a föld számtízöttei, valamint azok, kik e világnak meghaltak, élni fognak örökké!

Istenem! — sohajté mégis, mit akar ezen ember? Testamentomot emleget; hiszen nincsen egyebe, mint a rajta való, a nagy koldustarisznya, s a földönfutók vándorbotja. E bot lesz tán a világ más részében földije; erre köti majd olvasójával a kezét, midőn, mint a föld üldözöttje, az égtől alamizsnát kér. De mit beszélök? az ő koldustarisznájában egy egész szent kincsár van. Ő Romában lakván, a katakombák, szent tetemek aranybányából szerz és drága kincsűl drágább kincseket. Ihletett áhitattal bámultam: hogy nyitogató föl a hiteles oklevelekbe takart, ezüstölt éreztámba, üveg alá helyezett szent reliquiákat. A pecsétet felve nézegettük, s épeknek találva azokat, szívvezető hálával kiáltottuk magunkban az Isten nevé, kit dicsérhetünk az ő szentjeiben. Hogy mit éreztem, azt nem tudom; ki is tudna nevet adni az ismeretlen szent kéjnek? Gondolataim elkezdtek rajzani, új büvös lelki fényben tisztítottani, s mintegy angyalraj szálldosni, hol a Jézus keresztjére, hol az ő szent anyja üres sírjához, a josafáti völgybe, hol a többi szentek emlékhelyeiből, a világ négy részére.

Most már, édes Sándorunk! ha szétcziünk, mosolygó, kétkező arcot is találunk; de sem a gnyban, sem a hitlenségben tiszta szent gyönyört találni nem lehet: és épen azért csak gyönyörködünk mi a szent maradványokban. Hiszen ha tán nem azé volna is a szent maradvány, a kiének hiszszük Jenni, nem ártunk vele senkinek; mert ugy sem a maradványt illeti az élő hit tisztelete, hanem a dicsült lelket, ki a Magasságbelihez magasodott, kinek példája a csillagból fénylik ránk, hogy vezéreszillagunk legyen. . . . Különbön pedig, minthogy a szent ereklyék kezelésénél nagyon is meg tudják választani a dolgot: miért nyugtalankodnánk azon, hogy, tesztem azt, az utolsó vacsora-asztal hová rejtetett Jerusalemben pusztulása elől síb. ? Vagy ha még gyarlóbbak volnának is azon ereklye-örök, mint mi vagyunk, a megválasztásban, nem jó hiszzenben munkálkodnak-e ők? és mi nem jó hiszzenben tiszteljük-e a port, melyben gyémánt ragyogott? A por már elvegyülhetett, de a gyémánt meg van. Miért nem áldanók porában is az áldottat? Ha valaki egy marok földet hoz jötevőnk sírjáról, megcsokoljuk azt, mint szent földet, ha tán kételkedhetnénk is benne; mert csak a szent emlékért csokoljuk meg a göröngyöt.

Ki tudja, ki tudja becsülni a szentek maradványait? Vagy tiszteletre méltóbb emlékei vannak e a multnak? Vagy a mult legyen egy elfelejtett temető? Oh! ti, kik a tisztelet tárgyait tiszteletlenséggel illetitek, nem tudjátok-e, hogy tinnagaktól mennyi boldogságot loptok el? Hiszen mennél több az, a mit tisztelhetünk, annál boldogabbak vagyunk. Ellenben az üres kebelnek csak kisértő rémei szörnyűködnek ott, hol a tisztelet áldozóhelye elpusztult. Hagyjatok békét nekünk; ha ti nem

tiszteltek az örökbeke-alapítók porait, azokat fogjátok tisztelni, kik felnyitják a pokol kapuit? Mert nincs más választás: vagy Krisztus, vagy Bellál! — Vagy épen senkit és semmit sem tiszteltek? ugy én sem tisztelhetem benneteket a kegyelet érényét; hanem megtisztellek titeket keresztény sajnálkozással; mert ti azt hiszitek, hogy az ember kétlábu tollatlan állat; pedig szárnya is nöhetne, mint a mennyország szép madarának, mivelhogy Isten az embert csak kevéssel tette kisebbé az angyalnál, dicsőséggel és tisztelettel koronázta meg. . . . Ugy-e? nem kell a ti sírjaitokra kereszt, ti magatok vagytok a keresztnek keresztjei; ti a sírkeresztre a sírből is égbekiáltó bűneitekkel megfeszítitek újra a megfeszített Világboldogított. . . . Ti megkáromoljátok a szentek szentjét, de a gonoszra készítő gonoszot soha. Mintha előre sejtették sorsotokat, azt hirdetik, hogy az ördögnek is lámpást kell gyújtani, hogy így a sötétség fejedelmének ti legyetek majdan égő lámpásai. Édes Sándorunk! ezen kis erkölesi kitérés után ismét belemegyek a kerékvágásba, — s a mintegy husz reliquia-szekrényt zokogás s könyek közt átadó férfura nézek; és kérdem a könyeket, hogy mit jelentenek? és magam felelek meg rájuk szintén könyekkel. . . . Azután elfojtott istenes fájdalommal elővett emberünk egy gyűpét képet, — ez mind felettebb érdekes romai szerzemény. . . . Majd néhány olvasót nyújtott át, szintén azon faj fából, melyből a megváltás keresztje faragtatott. Végül pedig a Veronika kezkenőjének másolatából kaptam több selyem- és vászon-példányt; ezekbe, az Isten-ember ide nyomott képébe takarva találtam 150 forintot mére; és az Isten szent ösztöndija. A Veronika-féle kezkenő, melyen Jézus véres verejtéke látszik, a szegény messze-zarándoklónak véres verejtékét is magában foglalta. Ő lelkét tán itt hagyja a hazában; mert lelke után itt hagyja filléreit is. Igen, az ő lelke itt lesz oltárunkon, imádságunkban. És a köny egyre hull szemekből, e szent könyet talán lehetne letörölni a szent kezkenővel is? és a köny egyre beszél helyettünk. Oh mily szent tárgyak ezek, mind hozzáérintve a legszentebb tárgyakhoz, mind feláldatva Isten földi helytartójától! De itt az idő, az utas menni akar, s oly nehéz szívének az elválás, mintha édes szent családjától kellene válnia. Megállj, megállj! hiszen még jóformán azt sem tudom, hogy mit akarsz? „Sáfárkodásodra hagyom ezeket, — választott könyben fuldokló zokogással. Isten velünk!“ Igen, de valami nyugtatót adok. „Nyugtató a bizalom!“ Vagy majd számolni fogok sáfárkodásomról. „Számolj — mondá — az Istennek! hiszen mi egymást többé ugy sem látjuk. Adjá Isten, hogy majd az ő szent színe előtt találkozassunk!“ És ezzel néma reszkető bucsusok után felnyult az ajtó melletti kis szenteltviz-tartóba, keresztvetéssel meghintvén magát, „Dicsértessékkel távozott. — Édes Sándorunk! én még sokáig tünődtem e korunkban majdnem esodás jeleneten; majd ismét azon kezdtem esodálkozni, hogy miért kell most esodálkozni a hitélet ilyen jelenségeim? Hiszen a Krisztus hite majd kétezer év óta mindig ugyanaz, ugyanazon hatást gyakorolja mindenkire; a esoda-esillaglancz, melylyel magához köt, mindig hosszabb, mindig elérhetlenebb, ugy hogy azt kell esodálni, a ki a esodák láncolatát nem látja. . . .

Mennyi, mennyi sok a csillag,
Minden csillag esodaesillag;
A esodák rátk esodálnak,
Még sem hisztek a esodáknak!

Édes Sándorunk! ugy-e minél nagyobb a bizalom a Gondviselésbe, annál bizonyosb, hogy nem vélt esatornákon folyozzánk az áldás. Én, tudod, hogy mióta magam szegénye vagyok, kiáltó szükségben is bizalommal táplálkozom, mig segély érkezett; és mert törhetlen volt a bizalom, a segély el nem maradt. Tudod te, hogy én mi igéretet tettem hieimnek Istenbe bízva; és lásd, hogy váltja be maga az Isten igéretemet! Miből ajánlhattam én kétannyit, mint hieim? Ugy-e a Gondviselés pöntarából? Jó éjszakát!

(Folytatása következik.)

Benófi Soma.

Katholikus hitélet.

Léva, januárban 1859. A kath. hitélet községünkben legszébb diadalát élte, midőn mult évi december 25-én egy protestans nő az ősi romai egyház kebelébe lépven, az édes anyja malasztos s gondos védszárnyai alatt kívánta lelki üdvének legbiztosabb alapját megvetni. Az ünnepélyt a kath. egyház hívei legnagyobb számmal s azon benső megindulással s tiszta örömmel emelék, mely az ajtatos keresztény keblében az isteni Gondviselés iránti hálafohászok középett oly élvét ad, miről az irás oly fennen emlékezik, midőn mondja, hogy nagyobb öröm van egy elveszett juh megtérésén, mint 99 igazon. Miként értesültünk hiteles kútfőből, a bekövetkező husvéti ünnepre szintén készülöben van számunkra ily magasztos öröm, s egyházunk diadalának ismétlése. Az ily események egyházunk kebelében egyházi férfiak munkásságáról fényes bizonyosságot nyújtanak: melynek midőn legméltóbb elismeréssel áldozunk, édes kötelességünknek tartjuk egyuttal kiemelni azon buzgalomteljes fáradságukat is, mely szerint „temetkezési egyletet” létesíteni törekednek; melyre nézve a szabályokat felsőbb helyre fölterjesztvén megerősítés végett, azokat naponkint figyeirtökön. (v. r. 1859. 1. 12.) Ki viszonyainkat, melyeket szegénységünk, daczára minden igyekezetünknek, jobbra változtatni nem bír, ismeri: az az ilyenemű egyletnek horderejét s szükségét azonnal belátandja; ezen viszonyaink hinni engedik, hogy az egészséges és célszerű eszme gyakorlati kivitelében minden oldalról a legmelegebb partolásnak örvendő. — Iskoláink évről évre látogatottabbak; kis gymnasiumunk a jeles piarista-tanárok vezetése mellett szellemi életünk virágzásának palladiuma gyanánt szolgálván, örömmel nézzük naponkinti előrehaladását. A tanári korszorú élén a mindnyájunk által szeretett, tudós Hutter Antal igazgató ur erélyes tevékenységét közmivveltségünk előmozdításában a legnagyobb nyereségnek tartjuk. Adjon Isten továbbra is erőt a jeles tanári karnak nehéz pályájának sikeres folytatására!

Osli, jan. 19. Igen jól esik a szívnek, ha visszapillantván a multba, elmerenghet az élvezett gyönyörökön: ezeknek felélesztése által újra érzí a tapasztalt kellemet s iszsa annak édességeit. A mult év több jelenséget nyújtá az ébredező hitéletnek. Szerenese-sillagunk gyanánt tünt fel nekünk osliaknak m. é. májushó 17-dike; mert esti alkonyatkor, miután illő fogadtatására a fölünk telhető minden díszítés elkészült, érkezék meg hozzánk kegyelmes püspökünk, S i m o r János ő méltósága; s másnap, miután esendes szent misét olvasott, elragadó atyai szeretettel szólott hozzánk, s főleg a kisdedekhez a bérmlás szentségéről, a legüdvösbb intéseket kötvén egyuttal a szülők szívére is, és 112 kisebb s éltess keresztényt avatott föl a hitnek erős és szilárd bajnokaivá. Ennek végeztével újra hozzánk fordulva, kihirdeté az általa Romából a szentséges atyától szent-egyházunk részére nyert teljes és nem-teljes bucsukat. Ugyanis a kik a szokásos föltételek mellett az osli boldogságos szűz Mária képe látogatására a szentegyházban szűz Anyánk hat főünnepén (dec. 8., febr. 2., mart. 25., jul. 2., sept. 8., aug. 15.) és fájdalmas pénteken ajtatoskodva megjelennek, teljes bucsut, kik pedig egész éven át bármelyik péntek-napon az egyházat és képet töredelmes szívvel meglátogatják, és mint feljebb érintetett, imádkoznak, hét évi és hét negyvenednyi bucsut nyernek. E bucsuk örök időkre érvényesek, s esedezképpen a megholt hívek lelkeire is alkalmazhatók. A mindezekről szóló okirat a püspökmezei levéltárba letéttvén, annak másolata, mint nagyszerű kép a főoltár melletti falra felfüggesztetett.

A főpásztori látogatás mély és szent nyomokot hagyván a hívek szívében, igen üdvös eredményeket szült. Ugyanis az Osliban építendő kalváriának ügye megérlelvén, visszavonhatlanul hajlottak a hívek az üdvös munkának létesítésére. Gyűltek az ígéretek, adakozások, miután ő méltósága a püspök a kalvária építhetősére kegyes engedélyt adván, az alaphoz szük-

*) Legyen szabad remellenünk, hogy ha az egylet megalakul, annak szervezeteről részletesebben is tudósítai fog t. levelezőnk. Vajha minél több buzdító példával szolgálhassunk azon üdvös társulat meghonosítására, mely lapunk mult számának főcíkjében tüzetesen tárgyalva, s felbuzdító szeretettel bevült kebelbel honfiainknak ajánlva volt!

Szerk.

ségelt terméskövet nagy mennyiségben tulajdon kőbányájából megajánlani és igen tetemes pénzsegélyvel a szent művet gyámolítani méltóztatott. Sept. 15-én kezdetett meg az építés, melynek tervét t. cz. Dank József ur, herezegi uradalmi építész a legezlszerűbb modorban jötevéleg elkészíteni sziveskedett. Egy hónap alatt felállt a 14 állomás, s az ezeket összefoglaló alacsony fal; s oct. 16-án végkép eltávoztak a munkások, csak két asztalos-legény foglalkozván még az állomások közötti lécezéssel. A kalvária alakja tojásdad. Hossza 17, szélessége 10 öl. Középen áll a régi fájdalmas kép, ügyes kezek által s nagy mérvben kőből faragva. Kézi munkáját, az anyagok hordását teljesíté a hívek örege, apraja, senkit sem véve ki. Különös jötevők gyanánt megemlítendők a helységnek érdemteljes birája. Magyar Pál, és sógora, Borsody Péter eskdnt, kik a közel 20 ezerre rugó égett téglá mennyiségét közösen szolgáltatták a szent építkezéshez. Már most csak a vaslemezre irt s Bécsben készülő, 14 állomás képet várjuk szívszakadva; s minthogy újabb izenet szerint a nagybőjt előtt okvetlen megérkeznek, miután az állomások fölkéibe illesztve leendnek, következik az osli kalváriának felszentelése, hihetőleg martiushó 10-én, vagyis hamvazó szerda utáni esütörtökön. Mely határidőnek bizonyos megszabását mind e lapok hasábjain adandó hirdetés, mind a szomszéd falukba menesztendő körlevelek hitrokonainknak tudomására juttatják. — Az érettünk szenvedett és keresztfán meghalt Jézus engedje, miszerint a felszentelési ünnepély mindnyájunk szívét jámbor feltételekre buzdítsa, s a szent keresztutjárás mellett mennyekbe mehessünk. J á k y F e r e n c z.

Szigetköz (Hédervár). Két Duna közt fekvő kis földeske! valljon e királyi folyam hőmpölygő árjai, melyek irgalom nélkül szegik partjaidat, — minden részvét nélkül surranak tova mellőled, és mi említést sem tesznek felőled a haza szívében, Pesten, hol a legkisebb szépet és jót oly buzgó karolják föl, és nyomatják ki közéjük? — „Kath. Néplap!” te szintoly kedves, mint hű házi barát, ki potom árért, mely kiállítás költséget is alig fűdözi, hetenkint nyitod be ajtót, tömött hasábjaidon rólunk még alig emlékeztl! Sovárgó szívvel lesem, várom jöttödet, kérdezgetek egyet-mást tőled; de te egyiránt (azonban — köztünk legyen mondvá — önhibád nélkül) néma, hallgatag maradsz! És meddig fog ez így tartani? Valljon e 22 kath. helységből álló földterületen mi sem adja magát elő olyas, mint a feledékenység- és enyészettől megóvni érdemes volna? Vagy talán szellemus költőnk szívrázó mondata: „Romlásnak indult hajdan erős magyar,” nálunk a hit dolgában is alkalmazható? . . . Hogy azonban valaki hátam mögé ne kerüljön, és fülembé ne sugja: atyafi, legjobb lesz, ha mindenki saját ajtaja előtt söpör; ne vakard, a hol nem viszked; ne fújd, a mi nem éget! ezért mondom, — a nélkül, hogy a szomszédokat nyugtalanítani akarnám, saját helységünk érdekében kötök ez egyszer kardot; a kinek azután kedve tartja, majd mellém áll. Mivel pedig e jelen perczben, melyben irdogálok, a felkelő nap ragyogtatja be hozzám arany sugarait, azt hiszem, legjobban teszem, ha én is néhány szóval emlékezem helységünk jötevé napjáról, mely két év óta tündöklök láthatárunkon és áldásos sugarait szűnet nélkül löveli szét az egész környéken. Te kedves olvasó! alig érted szavaimat, ha csak meg nem mondom, hogy láthatárunk e szemefénye, helységünk szintoly vallásos, mint méltóságos kegyura, atyja, gróf V i e z a y Héder ur. — Szeretném, ha mindenki azon tisztelettel hangoztatná ez ősrégi nevet, mint a minővel én azt ide írom! . . . Két esztendeje lesz hushagyóra, hogy a nemes gróf a hédervári uradalmat testvér bátyjától átvette. Első megjelenése a plebánia nyomorult épületében megmutatta, ha valljon az ég jókedvében, vagy haragjában adta-e őt nekünk. Még az nap a szomszéd curialis fundust a paplakhoz esatolta. Az épen akkor folyamatosan levő tagosztályban a plebánosnak 45, az iskolamesternek 20 holdig egészíté ki eddigi csekély birtokukat. A temető nagyobbítására és a iskola melegítésére évenként 8 ölet ajándékozott. A lipóti főkegyház templomföldélete meggazdítására 100, új harang öntésére pedig 50 pftot irt alá. Nem említem, hogy az uradalomban levő kis baráti templomot tetőtől talpig kijavíttatta, az ötvenyit majdnem egészen újra építtette, két gyönyörű misemondó-ruhát, 2 pár minister-ruhát ajándékozott az anyatem-

plomnak — mindezt, mondom, könnyen mellőzöm akkor, ha szívemelő vallásosságára gondolok. „Ot az isteni szolgálat alatt tekinteni felér akármely szép predikációval,“ ezt nem én süttöttem ki, hanem a nép szájából akár ezerszer hallottam. Igen, ő mint igazi nap tündöklök láthatárunkon, ki mint láttuk, nemes szívének szeretetével melegít, jó példájával alattvalóinak a hit és erkölcs dolgában világít a lehető leghathatósabban. Ily nap könnyen szemébe ötlök messze távolból is az embernek. Így történt, hogy édes hazánk Főkormányzója, ő cs. k. fensége, Albrecht Főherceg a tavasz elején körutja alkalmával huzamosb ideig időzött nála; majd ismét néhány nap mulva dr. Simon János győri püspök ő méltósága szerencséseltette őt magas látogatásával, egyetlen gyermekének, e szép család egyetlen sarjadedékának névünnepe, kit az Isten tartson, mint atyjának büszkeségét, hogy majd ha az isteni igazság végzése szerint bealkonyodik, és leszálló napunk csak bucusugarait veti majd hozzánk, mi, kik világát olyannyira megszoktuk, sötétségben ne maradjunk, hanem az atyjának helyét foglalja el a fiú; és az atya éljen jól nevelt gyermekében Isten dícsőségére, és a mi testi, lelki hasznunkra!

Varga Mihály.

Adony (Fehérmegye), január 29-én. Minden nemes tettek jutalma ugyan önmagában rejlik, leginkább pedig azon boldogító öntudatban, melylyel az ilyekt eselekvő rendszeren jutalmaztatni szokott; nyilvánosságra kell azonban ezeket hozni, mint a föld gyomrában rejlő gyémántokat, hogy visszatükröződjének másoknak is, és hogy az ily nemes példák által mások is utánzásra buzdítottassanak. E czéلبől szükséges, hogy fel-említtessék a „Kath. Néplap“ hasábjain azon nagylelkűséggel párosult vallásos tény, melylyel nem régiben vásonekői gróf Zichy György, cs. kir. kamarás ő méltósága halántékait koszorúzó, a mélt. gróf ugyanis, mint az adonyi egyház kegyura, bebizonyítandó, miszerint kegyuri köteleit eddig is nem anyagi érdekekből, hanem egyedül az Isten dícsőségére teljesíté, a midőn a mult év vége felé az urbéri egység folytán létrejött tagsztály által az utolsó kötelek is közötté és volt jobbágyai között megszünt volna, őseitől öröklött nagylelkűségénél fogva nem elégedett meg azzal, hogy a közötté és volt jobbágyai között létrejött barátságos egység emlékeül a város közepén fekvő egyik épületét iskolaházul örökre odaajándékozta, hanem ezeknek egyházát is kegyuri méltóságához illő díszszel előállítani kívánta. Minék folytán a megrepent haragot 200 pfrnyi költséggel újra önteté, az egyház padjait és ablakait újra festeté, oltárait díszesen megmárványoztatá és újra megaran-yoztatá, oltárainak képeit az erre kiszemelt jeles festő által kijavíttatá, és egy egészen új Ur-koporsót készíttete, mely egy maga közel 200 pfrba került. E nagyszerű áldozatokért midőn az adonyi hívek az egész ország színe előtt köszönetet mondanának, szívből kívánják, hogy a jó Isten áldja meg a magyar egyházat sok ily lelkes kegyurral, a mélt. gróft pedig a haza javára, családja díszére, és a szegény adonyi hívek örömére, kiknek a jólelkű grófnéval együtt mindenkor valódi véd-angyala és jötevője volt, sokáig éltesse!

Koller János.

K ü l ö n f é l é k .

— Nagys. és ft. Oltványi István ur, püspöki helynök, és a csanádi székesegyház nagyrepostsja, az oktatás nélküli siketnémák sülyedt lelki állapotát érzékeny szívére venén, hők közölök mentül többen a tanítás malasztja által az emberi méltóság színvonalára emeltessenek, a váci és kir. siketnéma-intézet pénztárába 2,940 frtot (aust. uj pénzben) alapötökéül befizetni kegyeskedett; melynek évenkénti kamatjából egy siketnéma-növendék fog az intézetben növeltetni. A mélyen tisztelt főpap-alapötönök emez nagylelkűségéért az országban létező szerencsétlen siketnémák nevében halás köszönetét nyilvánítja az intézet igazgatóságá.

— Azon egyházi beszéd, melyet Roder Alajos, esztergom-főmegyei áldozár, egyetemi hitszónok és ny. r. hittanárr mondott, midőn a cs. k. pesti egyetemnek új fénybe öltözött

temploma ő eminentiája, Seitovszky János bibornok, hg-primás és esztergomi érsek által 1858-ki december 28-kán az isteni szolgálatnak újra megnyitott, nyomtatásban megjelent. Nagyban emelik e jeles beszéd érdekességét a tudós hitszónok által összegyűjtött, s a templom történetére vonatkozó adatok; melyekből kitünik, hogy a pesti paulinusok már 1722-ben hozzáálltak a szent hajlék építéséhez, s megtörhetlen buzgalomuk ki nem fáradt, míg csak azt 1742-ben föl nem építék; de falai ekkor csak egyszerűen valának bemeszelve, tornyai pedig alacsony zsindeltetővel fedve. Csak később, kétségen kívül di-eső Mária Theresia királynék, Forgách, Grassalkovics és más nagylelkű adománysegélyei által ölté magára a templom a jelen fényt, kapván a tornyok is sudar-alaku, izletdus, aranyzomán-czos rézfödeleket, ugy hogy 1776-ban készülvén el tökéletesen, és ugyanez évben Patachich Adám kalocsai érsek, az egyetemenk Budán első elnöke által fölszenteltetvén, nyílt meg szívemelő és lélekragadó pompájában a nyilvános isteni szolgálatnak. Midőn 1784-ben az egyetem Budáról Pestre áttétetett, egy ideig a ferencziek egyháza szolgált neki templomul, míg 1786-ban a pálosok rendé fölszólván, e templomban kezdé megtartani az isteni szolgálatot. Az időnek mindent rontó foga e fölséges művet sem kímélé. Eredeti fényét elhomályosítá az évek vihára. Mít látván az egyetemi tanács, hathatósan támogatva ő eminentiája, a bibornok hg-primás által, kéressel járult ő cs. k. és ap. Fölségéhez, hogy adassék vissza az Ur e házának eredeti ékessége. A kérés meg lön hallgatva, és a szükséges költség (54,860 frt pp) az egyetemi és vallási pénztárból megajánlvá. És íme, itt ragyog már e szent ház, talán még az eredetinel is szebb fényárban és pompadiszben, ugy hogy teljes igazsággal fölkiálthatni: „Valóban az Isten vagyón e helyen!.. Nem egyéb az, mint Isten háza és mennyország kapuja!“

Megemlítésre méltók e szent beszédből, mely kenetesen fejtegeti: miért építi és ékesíti föl a ker. kath. egyház templomait a lehető legfényesebben? — a hitszónok urnak azon buz-dító szavai, melyekkel az egyetemi ifjuságot e templom szorgalmas látogatására lelkesíti, hogy ott az „egy s z ü k s é g e s - n e k“ keresését is megtanulván, megszerezzék maguknak a keresztényies vallásérzületet, „mi nélkül, ugymond, a tudomány lehet ezikázó és gyújtó villám, de nem világító és melegítő nap; mi nélkül, bármi látszassék is a tudomány által megnyerve lenni, mégis semmi sínes megnyerve, söt minden el van veszve. Vagy talán — folytatja tovább — az Isten ezen dícső háza ezentul is mindenkitől látogattassék, csak épen azoktól nem, kiknek ha nem is kizáró, de kiváló befoga-dására az magára ily nagy dísz öltött? Mivel felsőbb helyen bízva jó hajlamtok vallásos simultságában törvényt nem hoztak, mely titeket az Isten e házának vasár- és ünnepnapi látogatására kénszerítsen: azt hiszitek e, hogy oly törvény sínesen, mely titeket arra kötelezen? Minden ember, — még a pogány is a maga bár tévelyes módja szerint, — megadja az Istennek, a mi az Istené: csak épen ti nem volnátok arra köte-lessek? Csak kérdezzétek meg komolyan lelkismereteket, majd az megfelel nektek. — Ha az iskolai fegyelem szigora alól fölszabadulva nyert szabadságtokat ugy vélnétek legmél-tóbban betölteni, hogy az Isten házát kerülitek: azzal azt mu-tatnátok meg, hogy a kapott szabadságra nem vagytok méltók, és a korotok érettségéről nyert bármily fényes bizonyáglevelet teljesen meghazudtolnátok. — Oh ifjak! halljátok. A magyar-nak őseitől öröklött egyik fő lelki ékessége a vallásosság, oly vallásosság, mely a szív mélyében gyökerezve a külső viselet jámborságában is nyilatkozik, mint az ép fa élete hajtásáiban, virágaiban, gyümölcseivel. Sz. Istvántól kezdve a sz. Lászlók, Hunyady Jánosok hosszú során át minden igaz magyar vallásos volt és az ma is, és különösen szerette az Isten házát. Ha dícsőségnek tartjátok őseitektől vett eredeteket, ne szé-gyenljétek követni erényeiket. Higyétek, sir a haza, zokog az egyház nemzetünk virága színének ezen erkölcsi ziláltságán; mert ti levén mindketőnek, oh! mily nagy reményei, hogy ne sírna a haza, hogy ne zokogna az egyház, midőn titeket az Is-tentől eltérve, mert házát kerülve, oly ösvényen látnak haladni, mely titeket nem rendeltetétek magas czélja felé föl, hanem attól el saját és az ő vesztők örvénye felé levezet? stb.“

— A jászóvári premontrai kanonokrendiek ez évre kiadott névkönyve szerint a jászói, leleszi és nagyvárad-hegyfői egyesült prépostságokban összesen 86 egyén van, kik közül 34-en mint tanárok a házi növeldében, a nagyvárad, rozsnói és eperjesi nagygymnasiumokban működnek, 11-en lelképásztorsággal foglalkoznak, 17-en különféle hivatalt viselnek; a növendékek száma 24.

— A „Mezei csillag, hit, élet és erények vezére imákbán” című könyv, melyről lapunk múlt évi folyamában említett tévénk, megjelent. Szerkesztette és kiadta Lapsinszky János pélyi plébános, hívei számára s a moldvai és bukovinai ker. katolikus magyarok lelki javára. Eger, 1858. 12-dr. 350 és IV l. Ez ajánlásra méltó imakönyvet két esinos aczelmet-szet is ékesíti. Ára: 1 frt. pp.; a szegények, és a kik egyszerre többet vásárolnak, különös kedvezményben részesülnek. A bőrkötésű s aranszegélyű diszkiadásból egy példány ára: 1 frt 20 kr. pp. Kapható az egri nyomdában.

— Pálkóvi Lajosnak, kitől nem sokára ismét egy érdekes beszélt közlendünk, „Nefelejtsék a történelem mezejéről” című, s eddigelé meleg pártolásban részesült munkája a sajtó alól nem sokára kikerülend, s a kijelölt határidőre, azaz februárhó végére okvetlenül meg fog jelenni. Tisztelettel fölkértenek a t. ez. gyűjtők, hogy az aláírási íveket minél előbb beküldeni sziveskedjenek, miszerint a diszpéldányok elkészítését s pontos szétküldését a szerző ur annak idejében eszközölhesse. Különös figyelmébe ajánljuk a t. ez. olvasó közönségnek ez erkölesirányu beszélyek gyűjteményét.

— A D. V. lap után az „Oest. Volksfreund” szomoru híreket közöl a katolikusok üldöztetéséről Oroszországban. Azonkívül, hogy Wilnában az ágostoniak temploma a kolostorral együtt, a csár ígéréte ellenére, a schismaticusok részére elkoboztatott, s továbbá Pawlow nevű falu lakosai a katolicismusról lemondásra kancukával kényszerítették, ugyanesak a múlt őszszel egy újabb barbarság követett el a wolkowyski kerületben fekvő Porocwo község kath. lakóin. Ez ugyanis Miklós csár alatt a schismára erőszakkal áttértetvén, azon reményben, hogy a mostani uralkodó szelidebb és igazságosabb, ismét a kath. egyházba jártak, s egyesült görögökké lőnek. Eről a rájuk erőszakolt pápa jelentést tett a világi hatóságoknak. Rögtön katonák és rendőri biztosok vonultak be a nevezett faluba, s megkezdék az iszonyu botoztatást. Egyik a másik után előhurezoltatván, mindenike 200 ütleggel sújtott. Mire a nép a szakadárak templomába beparancsoltatott, s ott a pápa kezéből az Ur vaesoráját elfogadni kényszerítették. Köteleisége, mond az említett lap, a nyugoti sajtónak, ezen barbarságokról folytonosan terjeszteni a hírt, hogy azok a csár tudomására juthassanak.

— A „Catholik Almanac” igen érdekes statistikai adatokat tartalmaz a katolicismus állapotára vonatkozólag az éjszak-amerikai egyesült államokban. Van ezekben jelenleg 45 egyházmegye, 2108 áldozár, 2334 templom és kápolna, 24 egyházi intézet, 85 szerzetesház, 141 apáca-zárda, 75 fi-növeldé, 170 leány-nevelőintézet, 158 árvaház, kórház stb. A missiók, minden nehézségek daczára, nagy számmal tartatnak meg, úgy hogy a fáradhatlan ottani hittérítő, Weninger atya kétszer annyi missiót tartott, mint a mennyi az összes Németországban egész éven át előfordult.

— Cochinchinában 1833—1858. a következő misszionáriusok nyerték el a martyrkoszorút: 1833-ban M. Gaglian, francia, zsinag által fojtatott meg. — 1834. Odorico, spanyol domonkos-rendi, a tömlőzben halt meg. — 1835. M. Marchand, francia, izzó vasfogókkal daraboltatott szét. — 1837. M. Cornay, francia, lefejeztetett. — 1838. Belgado Ignác, spanyol domonkos-rendi, melipotamiai püspök és kelet-

tonkingi apostoli helynök, továbbá coadjutorai Henandez és Fernandez atyák; e két utóbbi lefejeztetett, az első pedig tömlőzben halt meg. Ugyanez évben M. Saecard megfojtatott, s M. Borio, acantói választott püspök s apostoli helynök Kelet-Tonkingban lefejeztetett. — 1839. U. Delamotte kinoztatások után a tömlőzben mult ki. — 1841. Galy és Berneux kinpadra vonattak. — 1842. M. Charrier tűz általi kinoztatásnak s egyéb legkeményebb szenvedéseknek vettett alája. Ugyanez év folytán Micher és Duclous bebörtönöztek, s csak a „Heroine” franczia corvette Eveque nevű kapitányának erélyes közbenlépése menté meg őket a haláltól. Mindez történt Minh-Mang uralkodása alatt; utóda, Thien-Tri, senkit sem végeztetett ki. Azonban Tu-Duc, a mostani kérlelhetlen fanatikus uralkodó, négy püspöknek vérevel szennyezte be magát; ezek: Schaffier 1851. máj. 1.; Bonnard 1853. máj. 1.; Diaz 1857., és Melchior. Ez utóbbinak mult évi július 28-án történt hajmeresztő kivégeztése eléggé mutatja, mily gyűlölettel viseltetik Tu-Duc császár a keresztények iránt. Ugyanis, miután a nevezett püspök egy oszlophoz köttetett, s mellére egy pad alkalmaztatván, az testéhez szorítottat: előállott őt bakó késekkel fölfegyverkezve, kik először a püspök lábait vágták le térdain alul, és erre karjait. Végre fejét is lementsvén, hasát fölhasították. A püspök feje néhány napig a város déli kapujánál volt közszemlére kitéve, azután darabokra vágatván, a tengerbe dobott. Teste pedig egy árokba vettetvén, földdel befödett. A mandarin, ki a kivégeztetésen jelen volt, megparancsolta, hogy a vértanu sirjára öt elefánt hajtassék, s általok, meggyaláztatás jeléül, a sir legázoltassék. Az állatok azonban makacsul vonakodtak ezt tenni. Hasztalan kényszerítették azokat; kettő közülök oly dühbe jött, hogy a parancsolat végrehajtásával föl kellett hagyni. A mint a császár ezt látá, mind az öt elefántot halálra ítélte, s azoknak megöletését a város kapuin kívül elrendelte. E rendelet roppant katonai erő alkalmazása által vala teljesítendő; de az elefántok oly hatalmasan védtek magukat, hogy ágyukkal kellett azokat lelövetni.

A váci es. k. siketnéma-intézet igazgatóságánál a lefolyt 1858-ki évben következő adományok és kegyes hagyományok tétettek le az intézet alapítókéjének gyarapítására, u. m.: Ó es. k. Fensége Albrecht Főherceg, Magyarország Főkormányzója az intézet alapítókéjének ajándékozni méltóztatott 100 pfrtot; a pesti takarékpénztári t. ez. részvényes urak 500 pfrtot; néhai gr. Venkheim József vagyontömegéből beküldetett 32 pfrt; Károlyvármegye néhány egyházkerületéből 1 frt 2 kr.; Szabó József kajdcsi plébános hagyományozott 10 pfrtot; Perger Frigyes új-antalvolgyi lakos 40 pfrtot; Runcsek Vince lachenbachii áldor 5 pfrtot; Negyelák Antal szent-jóbbi plébános 5 pfrtot; Bognár István keéri plébános 4 pfrt; Bernáth Imre gaidobrai pléb. 5 pfrt; Loosz Balázs csantavéri pléb. 10 pfrt; Berenházy Antal nagy-lévárdi pléb. 10 pfrt; Hochecker Erzsébet 5 pfrt; Burg József nagy-jécsai pléb. 5 pfrt; Fellegly István borsjenői pléb. 5 pfrt; Sopronyi Ignác nagy-harsághi pléb. 10 pfrt; Schraez Anna pesti lakosnő 9 pfrt 12 kr.; Schröder Károly kosdi pléb. 8 pfrt; Németh János ezimz. kanonok és varasdi pléb. 50 pfrt; Schmirh Antal nyugalmazott sóstiszt 18 pfrt 24 kr.; Gallovics János párdányi plébános 20 pfrt; Ferber József, hercege Eszterházy nyugalmazott számvevője 400 pfrt; Vasdinnyi Mihály hirdi plébános 20 pfrt; Kleiszner Sebestyén alsperes és nádasdi pléb. 17 pfrt; Beró János csanádmegeyi nyug. pléb. 5 pfrt; Patusehek Antal pesti polgár és asztalos 2 pfrt; Spreizenbarth János ezimz. veszprémi kanonok 26 frt 40 kr.; Jakab Menyhért sz.-jakabi plébános 10 frt. Összesen: 1333 frt 18 kr., vagy austr. ér. 1399 frt 96³/₄ kr. A kegyes hagyományozóknak áldást poraikra, a nagylelkű adományozóknak pedig az intézet nevében áldozatos köszönetet mond az intézet igazgatósága.

A „Kath. Néplap” teljes számu példányaival még szolgálhatunk.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, es ü t ö r t ö k ö n. Előfizetési ár: Budapesten, félve 1 frt 15 kr. pp. (új pénzben 1 frt 31 kr.); egész évre 2 frt 30 kr. pp. (új pénzben 2 frt 62 kr.); — vidékre postán, félve 1 frt 35 kr. pp. (új pénzben 1 frt 66 kr.); egész évre 3 frt 10 kr. pp. (új pénzben 3 frt 32 kr.). — Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, S. sz.) intézendők.

A lap szerkesztését illető levelek „a Katolikus Néplap szerkesztőségének” czimezendők (Pesten, Egyetem-utca, takarékpénztár-épületben 2. sz. alatt).

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: **KÁDAS RUDOLF.**

PESTEN, 1859. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, BARÁTOK-TERE, 7. SZÁM.